

جمعه بیست و چهارم مهر ۱۳۸۸ - شانزدهم اکتبر ۲۰۰۹

پاسخ مهدی کروبی به تهدید محسنی اژه ای: به شدت از برگزاری دادگاه استقبال می کنم

کروبی تاکید کرد که ناگفته ها این سال ها را با جزئیات و به روشنی در دادگاه افشاء می کند

مهدی کروبی از اظهارات اخیر غلامحسین محسنی اژه ای، دادستان کل کشور مبنی بر "برگزاری به موقع دادگاه میرحسین موسوی و مهدی کروبی" استقبال کرد و گفت "بنده به شدت از این اتفاق استقبال می کنم تا اگر در این سال ها به خاطر برخی ملاحظات مطالبی را بیان نکردم، به تفصیل و با ارائه جزئیات آن را مطرح کنم."

به گزارش دفتر مهدی کروبی، وی که به مناسبت شهادت امام صادق (ع) و سالروز حمله تاریخی رژیم پهلوی به مدرسه فیضیه قم در جمع طلاب در مسجد امام صادق تهران حضور یافته بود، با اعلام این مطلب در پاسخ به سوال یکی از

حاضرین، گفت "متأسفانه مسولان که به قول حضرت امام باید خدمتگزار ملت باشند، در این سال ها نه تنها به این رهنمون توجه ای نکرده اند، بلکه به جای پاسخگویی و اعلام مواضع منصفانه، مهر تاییدی بر رسانه های افراطی زدند تا بتوانند عملکرد ناحق خود را پنهان کنند و دیگران را به دلیل محروم کردن از هرگونه رسانه، به انواع تهمت ها و توهین ها منسوب کنند."

مهدی کروبی تاکید کرد "این بار بنده نه تنها از دادگاه نگران نیستم، بلکه از آن به شدت استقبال می کنم تا با این اقدام، بر دغدغه های خود که برآمده از شعائر ملی و مذهبی ملت ایران و آرمان متعالی امام است، اصرار بورزم و مخالفان این دغدغه ها را به روشنی افشاء کنم."

سازمان دانش آموختگان شعبه اصفهان: چکمه پوشان کودتاگر نمی توانند آزادی خواهی و جنبش سبز را سرکوب کنند

شعبه استان اصفهان سازمان دانش آموختگان ایران، با انتشار دومین بیانیه خود نسبت به موج جدید بازداشت فعالان سیاسی و همچنین تداوم بازداشت احمد زید آبادی دبیرکل و عبدالله مومنی سخنگوی این سازمان اعتراض کرد.

در این بیانیه تاکید شده "کودتاگران بدانند هر چه بیشتر در این جاده ای که برای رسیدن به سرکوب آزادی تدارک دیده اند پیش روند مسیر برایشان سنگلاخی تر و دشوارتر خواهد شد و نهایتاً غرق در گندابی خواهند شد که هرچه بیشتر در آن دست و پا زنند بیشتر در سازمان دانش آموختگان ایران اسلامی آن فرو خواهند رفت."

متن کامل این بیانیه چنین است:

چهار ماه از آغاز به کار دولت کودتایی می گذرد ولی همچنان کودتاگران نشان داده اند که نه تنها تمایلی به پذیرش مسئولیت اقدامات غیر قانونی خود ندارند که اتفاقاً در راه سرکوب هرچه بیشتر ندای آزادیخواهی ملت ایران عزم خود را هر روز بیشتر از روز قبل جزم کرده و تمام توان خود را برای گسترش غل و زنجیرهای خود و ایجاد فضای رعب و خفقان بکار گرفته اند. تداوم بازداشت فعالان سیاسی و روند بازداشت های جدید اعضای حزب اعتماد ملی و جبهه مشارکت و همچنین فرزندان آنان همچون مهدی شیرزاد گویای این واقعیت است. اقدامات هر روزه حکومت و دولت منتصب نشان آن است که برای رسیدن به چنین روزی برنامه ها ریخته و تدبیرها اندیشیده اند تا جشن غایت دیکتاتوری خود را به نظاره بنشینند اگرچه دستهایی نیز که به افتخار این پیروزی کف می زنند تا آرنج آغشته به خون باشند. غافل از اینکه خیال خام می پروراند که اگر فعالین سیاسی آنها که در چشم مردم این مرزوبوم عزیز هستند را در زندان بیفکند و یا در خانه شان حصر نماید و چکمه پوشان تهی مغز خود را نیز در شهر ها پخش کند تا هراس مردم را بر انگیزانند، می تواند ندای آزادیخواهی ملتی که بیش از صدسال از آزادیخواهی اش می گذرد را خفه کند و موجبات به تخت نشستن خود را بدور از دغدغه و هراس فراهم آورد. جالب تر آنکه از فرط دستپاچگی دست به اقدامات نخ نما شده ای همچون اخذ اعترافات دروغین از کسانی می نماید که اتهام اصلی آنها تحریک مردم و برنامه ریزی برای شکل دهی جنبش سبز است اما طنز آلود اینکه جنبش سبز پس از به زندان افتادن آن عزیزان و در مقابل اقدامات سرکوبگرانه از زیر خاکستر سالها یاس و ناامیدی ورنجش ملت ایران سربرآورد و به مدد الهی و عزم ملت ایران می رود به آتشی تبدیل شود که نه تنها دامان دولت کودتا که تمامی بساط دیکتاتوری را در بر خواهد گرفت.

و اما اکنون پس از چند ماه، خبر از آزادی تعدادی از زندانیان جرم ناکرده و از جمله عزیزان احمد زید آبادی و عبدالله مومنی و مردانی همچون محمد قوچانی را اعلام می کنند، خبری که می رفت داغ و زجر شبانه روزی خانواده ها و فرزندان معصوم آنها را اندکی التیام بخشد، اما متأسفانه به دلایل عجیب و غیر قانونی که نشان از عدم هماهنگی بین بخش های مختلف حکومت کودتا دارد، از آزادی آنها ممانعت به عمل می آید و با اینکار خود بارقه امیدی که در دل کودکان آنها برای دیداری دوباره با پدر پس از چند ماه دوری دمیده بود را به یاس بدل می کنند. اینگونه رفتارها نه تنها سودی برای آنها نخواهد داشت که تخم نفرت را در دل خانواده ها و کودکان آنها بارورتر خواهد کرد و جنبش سبز مردم ایران را هر روز متحدتر و گسترده تر می کند.

کودتاگران بدانند هر چه بیشتر در این جاده ای که برای رسیدن به سرکوب آزادی تدارک دیده اند پیش روند مسیر برایشان سنگلاخی تر و دشوارتر خواهد شد و نهایتاً غرق در گندابی خواهند شد که هرچه بیشتر در آن دست و پا زنند بیشتر در آن فرو خواهند رفت.

سازمان دانش آموختگان ایران (ادوار تحکیم وحدت) شعبه اصفهان ضمن محکوم کردن اقدامات کودتاگران در سرکوب جنبش سبز، ممانعت از آزادی دبیر کل و سخنگوی سازمان خود را اقدامی کاملاً غیر قانونی و مخالف موازین حقوق شهروندی می داند و خواهان آزادی بی قید و شرط این دو و همچنین تمامی کسانی است که پس از 22 خرداد به ناحق در بند گرفتار شده اند.

چهارمین ماه بازداشت مجید دری، دانشجوی محروم از تحصیل

کمیته گزارشگران حقوق بشر - مجید دری فعال دانشجویی دانشگاه علامه طباطبایی که در روز 18 تیر بازداشت شده بود، همچنان در وضعیت بلاتکلیفی در زندان اوین نگهداری می شود. وی از دانشجویان محروم از تحصیل دانشگاه علامه است که در جریان بازداشت های گسترده فعالان سیاسی - مدنی پس از انتخابات در منزل خواهرش در قزوین بازداشت شد، او به مدت دو هفته تحت تعقیب نیروهای امنیتی قرار داشت.

دری پس از بازداشت، به بند 209 زندان اوین انتقال یافت و به علت فعالیت در شورایی دفاع از حق تحصیل با اتهام ارتباط با سازمان مجاهدین خلق مواجه شد. نام وی در کیفرخواست اولیه محاکمات عوامل دخیل در وقایع پس از انتخابات نیز آمده است. این درحالی است که مجید دری به علت تحت تعقیب بودن، در تهران نبوده و هیچ نقشی در اعتراضات مردمی پس از انتخابات نداشته است.

وی که هم اکنون چهارمین ماه بازداشت موقت خود را در زندان اوین می گذراند، قرار بود با قرار وثیقه تا زمان برگزاری دادگاهش از زندان آزاد شود، اما این امر با دستور قاضی حداد معاونت امنیت دادستان، متوقف شد.

مجید دری هم‌اکنون به همراه پیمان عارف دیگر دانشجوی ستاره‌دار بازداشت شده پس از انتخابات، در اندرگاه 8 زندان اوین نگهداری می‌شود. وی پیش از این نیز در جریان تحصن دانشجویان محروم از تحصیل دانشگاه علامه بازداشت شده و به مدت دو هفته در بند 209 زندان اوین نگهداری شد. مجید دری از جمله افرادی است که در جریان بازجویی‌هایش در بند 209، به شدت از سوی بازجویان مورد ضرب و شتم و شکنجه جسمی قرار گرفت.

براندازی نرم و عضویت در کمپین یک میلیون امضا، اتهامات دو فعال حقوق زنان

کمیته گزارشگران حقوق بشر - پرونده‌ی فاطمه مسجدی و مریم بیدگلی دو تن از اعضای کمپین یک میلیون امضا در شهر قم ماکان در شعبه 10 بازپرسی دادسرای انقلاب قم در مرحله تحقیقات مقدماتی است.

این دو فعال حقوق زنان در تاریخ 17 اردیبهشت ماه امسال توسط ماموران امنیتی دستگیر و در روز سوم بازداشت، اتهامات براندازی نرم، تبلیغ علیه نظام و عضویت در کمپین یک میلیون امضا به آنها تهمین شد. مریم بیدگلی و فاطمه مسجدی پس از 13 روز با صدور قرار وثیقه‌های 20 میلیونی از زندان لنگرود قم آزاد شدند. نامبردگان با گذشت 9 روز از زمان بازداشت از بازداشتگاه اداره اطلاعات شهرستان قم به زندان مذکور منتقل شده بودند.

شایان ذکر است که هیچ یک از اتهامات براندازی نرم و عضویت در کمپین، در قانون مجازات اسلامی مصوب 1375 عنوان مجرمانه نداشته و جرم محسوب نمی‌شوند و با گذشت بیش از 5 ماه از زمان تحقیق و عدم ارایه ادله‌ی کافی جهت اثبات اتهامات، قرار منع تعقیب در خصوص ایشان صادر نشده است.

گفتنی است بخش زیادی از وسایل شخصی این فعالان که در زمان بازداشت توسط ماموران امنیتی ضبط شده تاکنون و با وجود مراجعات مکرر و درخواست کتبی به ایشان عودت داده نشده است.

ابراز نگرانی جنتی از حضور سبزه‌ها در راهپیمایی 13 آبان

احمد جنتی، دبیر شورای نگهبان و امام جمعه موقت تهران امروز در نماز جمعه از احتمال حضور معترضین به انتخابات در راهپیمایی روز 13 آبان، ابراز نگرانی کرد و خواستار شدت عمل با معترضان به نتیجه انتخابات اخیر شد.

احمد جنتی افزود: "کسانی که مهره دست دیگران هستند و نقشه‌هایشان در مراسمی مانند روز قدس خنثی شد، در این مراسم نیز بی‌نقشه نیستند هر چند می‌دانند این بار هم نقشه‌هایشان نقش بر آب خواهد شد."

دبیر شورای نگهبان همچنین با اشاره به اعتراضات مردمی پس از کودتا گفت: با اغتشاشگران و کسانی که بدترین دشمنی را انجام داده‌اند و باعث ناراحتی علاقه‌مندان به جمهوری اسلامی ایران در دنیا شده‌اند، نمی‌توان با رافت اسلامی برخورد کرد.

امام جمعه موقت تهران با اشاره به اعتراضات پس از انتخابات گفت که "مساله بسیار بالاتر و مهمتر از آن چیزی است که در ظاهر نشان می‌دهد" و افزود: "این جریان‌ها از مرکزی ناشناخته در حال اداره است و آنان برای آینده برنامه‌های پیچیده و گسترده‌ای دارند" اما در مورد ماهیت این مرکز و چگونگی آگاهی خود از برنامه‌های آن توضیح بیشتری نداد.

جنتی بدون نام بردن از افرادی خاص، گفت که کسانی که هم‌اکنون در حال فعالیت برای این مرکز هستند "تنها اسباب بازی و آلت دست آنها هستند، هر چند خود هنوز این امر را باور نکرده‌اند."

وی خواستار آن شد که دستگاه‌های امنیتی و قضایی در این مورد سستی به خرج ندهند و افزود: "این فتنه‌گران به هوش باشند و سعی کنند با توبه و جبران گذشته خود، زمینه را برای بهره‌گیری از رافت اسلامی فراهم کنند."

امام جمعه موقت تهران در عین حال اظهار داشت که "نمی‌شود با کسانی که بدترین دشمنی‌ها را دارند و مایه ناراحتی علاقمندان به نظام در سراسر جهان شدند و هنوز هم دست از جنایت‌های خود برنداشته‌اند، با رافت برخورد کرد."

جنتی افزود: حسن نصر الله، رهبر حزب الله لبنان به او گفته است که اتفاقات ایران سبب وحشت و نگرانی آنها شده بود

دانشجویان ستاره‌دار: به تبعیض آموزشی پایان دهید

تعدادی از دانشجویان ستاره‌دار با حضور در مجلس و دیدار با برخی از نمایندگان، خواستار پیگیری مشکل محرومیت از تحصیل‌شان شدند. این دانشجویان به خاطر فعالیت سیاسی از ادامه‌ی تحصیل بازمانده‌اند.

به گزارش روزنامه‌ی «حیات نو» ۲۰ تن از دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد که از ادامه‌ی تحصیل محروم شده‌اند، روز دوشنبه (۲۰ مهر / ۱۲ اکتبر) با حضور در مجلس، چگونگی محروم شدن خود را برای برخی نمایندگان تشریح کردند. این دانشجویان که تعدادشان ۲۰ نفر اعلام شده، همه دانشجویانی هستند که در سال ۸۸ "ستاره‌دار" شده و از ادامه‌ی تحصیل بازمانده‌اند. اغلب این ۲۰ نفر در آزمون رشته‌های مختلف کارشناسی ارشد رتبه‌های ممتازی به دست آورده‌اند.

محمود احمدی‌نژاد در مناظره‌ی تلویزیونی خود با میرحسین موسوی در آستانه‌ی انتخابات ریاست جمهوری، موضوع ستاره‌دار شدن دانشجویان را به دولت سید محمد خاتمی منتسب کرد. او گفت: «موضوع ستاره‌دار سال

۱۳۸۰ و در زمان آقای معین درست شد. یعنی در زمان دوست آقای موسوی که امروز هم از جناب آقای موسوی حمایت می‌کند! آنها آمدند و در کارشناسی ارشد در برابر قبولی‌ها یا یک ستاره می‌زدند و با دو ستاره! یک ستاره یعنی شما در آموزش مشکل دارید، پرونده‌ات کمه، نقص داره، اشکال داره و برو درست کن! دو ستاره یعنی شما یک مشکلی در کمیته انضباطی داشتید و مراعات کنید. این مسئله در زمان جناب آقای معین وضع شد و در همان سال اول این دولت [دولت احمدی‌نژاد] منتفی شد.»

اما برخلاف ادعای احمدی‌نژاد، موضوع ستاره‌دار شدن دانشجویان منتفی نشده است. به نوشته‌ی روزنامه‌های ایران، در سه سال نخست دولت احمدی‌نژاد (از سال ۸۵ تا ۸۷) تعداد ۵۹ نفر از دانشجویان در کل کشور ستاره‌دار شده و از تحصیل منع شده‌اند. در این سه سال روی کارنامه‌ی دانشجویان، ستاره یا ستاره‌هایی درج می‌شد که نشان‌دهنده‌ی وضعیت تحصیلی آنها بود. با افزایش اعتراض‌های دانشجویی، از سال ۸۸ درج ستاره در کارنامه‌های دانشجویان کنار گذاشته شد و از عنوان "مردودی" استفاده می‌شود. با این حال، در مورد دانشجویان کارشناسی استفاده از "ستاره" همچنان متداول است.

علت ستاره‌دار شدن علی‌قلی‌زاده، یکی از دانشجویان دوره‌ی کارشناسی ارشد که از ادامه تحصیل منع شده، علت محرومیت خود را "فعالیت‌های سیاسی دوران کارشناسی" می‌داند. قلی‌زاده به روزنامه‌ی حیات‌نو گفته است: «در قانون

اساسی جمهوری اسلامی ایران، کسی را نمی‌توان از تحصیل محروم کرد و ما نمی‌دانیم بر اساس چه قانونی ما را از تحصیل محروم کرده‌اند.»

سروش ثابت، یکی دیگر از دانشجویان که با رتبه‌ی نخست در یکی از رشته‌های کارشناسی ارشد پذیرفته شده، به دلیل فعالیت‌های سیاسی و بازداشت در دوران کارشناسی، از ادامه تحصیل در کارشناسی ارشد محروم شده است.

برخی از این دانشجویان محروم از تحصیل، مثل مجید دری، ضیاء نبوی و پیمان عارف، در ماه‌های اخیر بازداشت شده و همچنان در زندان به سر می‌برند.

پیگیری بدون نتیجه

هنوز هیچکدام از مراجع رسمی، یعنی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و رئیس سازمان سنجش، به دانشجویانی که از ادامه تحصیل منع شده‌اند، پاسخی روشن نداده‌اند.

به نوشته‌ی روزنامه‌ی حیات نو، دو نفر از اعضای کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس، پیگیر وضعیت دانشجویان ستاره‌دار هستند، اما به نظر می‌رسد با "امنیتی" بودن موضوع وضعیت دانشجویان ستاره‌دار، ادامه تحصیل این دانشجویان به زودی مهیا نشود.

دکتر سعدالله نصیری، یکی از این نمایندگان، می‌گوید: «در حال پیگیری وضعیت دانشجویان کارشناسی ارشد ستاره‌دار هستیم، و مشخص نیست که پیگیری‌های ما چه زمانی به نتیجه خواهد رسید.» این نماینده مجلس چنین گفت: «ما در محدوده اختیارات خود می‌توانیم پیگیر پرونده این دانشجویان باشیم و چون پرونده آنها امنیتی است، نمی‌توانیم بیش از اختیارات خود، وارد عمل شویم.»

با این حال، دانشجویان ستاره‌دار قصد ندارند دست از پیگیری حقوق خود بردارند. علی قلی‌زاده در این باره می‌گوید: «با وزیر جدید علوم و اعضای کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس دیدار کرده‌ایم و تا زمانی که به حق خود نرسیم، دست بردار نیستیم.»

اسدی زیدآبادی: نمی‌توان انتظار داشت دانشجویان در مقابل این دولت کودتایی ساکت بنشینند

حسن اسدی زیدآبادی، عضو شورای مرکزی سازمان دانش‌آموزان ایران [ادوار تحکیم وحدت] در مصاحبه با روزنامه‌ی وضعیت دانشگاه‌ها پس از احضارهای دانشجویان معترض و نیز اعلام فرمانده سپاه پاسداران مبنی بر برخورد بدون دستور مقامات بالای بسیج دانشجویی در دانشگاه، از مصمم بودن دانشجویان در طرح مطالبات و دغدغه‌های خود سخن گفته است. او معتقد است درصد دانشجویانی که دغدغه جدی سیاسی دارند در دانشگاه‌ها بیشتر شده است.

این گفت و گو را می‌خوانید.

فضای دانشگاه‌ها با توجه به شایعاتی که درخصوص برخورد با کسانی که به نحوی اعتراضات خود را در برابر سخنرانان دولتی ویا مسولین دانشگاه بیان می‌کنند چگونه است؟

مسئله تهدید فعالان دانشجویی در دانشگاه‌ها همواره و در همه احوال طی سالهای اخیر وجود داشته است؛ در مقابل حتی زمانی که گفته می‌شد نوعی سیاست زدگی و یا سرخوردگی نسبت به جنبش اصلاحی در جامعه و خصوصاً جنبش دانشجویی وجود دارد، این فعالیت‌ها با همان خصیصه آرمان‌گرایی و رادیکالی در جریان بوده و هیچگاه صدای اعتراض جنبش دانشجویی که در واقع ابراز خواست‌های اصیل ملت است خاموش نشده. با این حال نمی‌توان انتظار داشت پس از یک تابستان داغ سیاسی که طیف‌های گسترده‌ای از جامعه و خصوصاً جوانان و دانشجویان سیاست را به عرصه خیابان کشانده و با تمام وجود در صحنه بوده‌اند و هزینه‌های زیادی نیز داده‌اند اکنون در محیط‌های دانشگاهی که طبعاً سابقه فعالیت سیاسی و اعتراضی در آنها ریشه دار تر است در مقابل این دولت کودتایی ساکت بنشینند.

تاثیر این برخوردها چگونه خواهد بود؟

به هر حال تصور من این است که درصد دانشجویانی که دغدغه جدی سیاسی دارند در دانشگاه‌ها بسیار بیشتر شده است و از این رو احضارها و احکام انضباطی تاثیر چندانی نخواهد داشت؛ چون به هر حال نمی‌توان دو تا سه هزار تجمع‌کننده در هر دانشگاه را به کمیته انضباطی فراخواند. از نظر روحیه دانشجویان چطور هستند؟ آیا برای ادامه و اکتش‌ها مصمم‌اند؟

تا کنون که چنین بوده و به نظرم وسعت و عمق اعتراضات هم حکایت از تداوم آن خواهد داشت چرا که مساله مورد اعتراض هم هنوز حل نشده باقی مانده و یک جنبش اجتماعی عظیم در بیرون دانشگاه با این اعتراضات در پیوند است.

احضارهای اخیر بعد از اعتراضات چه تاثیری روی دانشجویان گذاشته است؟

به هر حال احضارها بسیار گسترده بوده و حتی فراتر از کمیته‌های انضباطی، تعدادی از فعالان به مراجع قضایی هم "جهت ادای پاره‌ای از توضیحات" احضار شده‌اند. اما باید توجه داشت که این احضارها عموماً متوجه فعالان دانشجویی است که در سالهای گذشته نیز سوابقی از آنها برای نهادهای امنیتی و دانشگاهی موجود بوده است. به هر حال شاید این تهدیدها در محدود کردن این فعالان تاثیراتی هم داشته باشد. اما مساله اساسی که دولت از درک آن عاجز است این است که اعتراضات کنونی در دانشگاه‌ها حاصل خط‌دهی تعدادی تشکل دانشجویی یا چند فعال دانشجویی نیست بلکه بازتابی از یک خیزش ملی و جنبش اجتماعی و دارای همان ویژگی‌هایی است که خود جنبش سبز تاکنون از خود نشان داده است که یکی از آنها فراگیری و عدم نیاز به رهبری این جنبش در سطح ایجاد کنش‌های اعتراضی است. بر این اساس قطعاً احضار و تهدید فعالان دانشجویی شناخته شده تاثیراتی در اصل ماجرا نداشته و همانطور که عرض کردم احضار گسترده دانشجویان در حدود دو سه هزار نفری هم به نظر می‌رسد امکان‌پذیر نباشد، بنابراین این ابزارها فاقد کارایی لازم برای سرکوب است

اینکه فرمانده سپاه گفته بود بسیج دانشجویی می‌تواند هر لحظه که می‌خواهد بدون فرمان بالا وارد عمل شود چه تاثیری در فضای دانشگاه‌ها دارد؟ نگاه دانشجویان به بسیج دانشجویی و عملکردهای آنها چگونه است؟

به نظر من اینکه فرماندهان سپاه در بالاترین سطح وارد موضوعات مربوط به اعتراضات دانشجویی می‌شوند علاوه بر اینکه نشانه واهمه آنها از نهاد دانشگاه است، که در تاریخ معاصر همواره برای استبداد محل چالش بوده است، یک نکته دیگر را نیز آشکار می‌کند و آن اینکه به نظر می‌رسد فراگیری جنبش سبز و وضوح حقانیت آن و عملکرد خشونت‌آمیز و غیرانسانی حاکمیت در جریان حوادث پس از انتخابات بخش قابل توجه‌ای از نیروهای معتقد به حاکمیت در درون دانشگاه‌ها را، حتی اگر به اردوگاه معترضان نکشاند باشد لاف‌اقل تردیدهای جدی برای آنان بوجود آورده. دیگر اینگونه نیست که با یکسری جلسات توجیهی و ایراد اتهامات به فعالان دانشجویی بتوانند نیروهای خود در دانشگاه‌ها را مجاب کنند که علیه اعتراضات دانشجویی وارد عمل شوند بلکه لازم است تا بالاترین فرمانده سپاه اینگونه شفاف وارد میدان شود و برای سرکوب اعتراضات دانشجویی چراغ سبز نشان دهد. شاید همین که در جریان حمله به تجمع دانشجویان دانشگاه آزاد دیدیم که نیروهای سرکوبگر را مجبور شدند از خارج از دانشگاه وارد ماجرا بکنند به خوبی نشانگر همین مساله باشد.

آیا حضور سلبی بسیج دانشجویی به شکاف میان دانشجویان منجر خواهد شد و ایجاد فضای قطبی؟

همانطور که گفتیم این اعتراضات بازتابی از اعتراضات چند ماه گذشته است که یک شکاف اجتماعی را پدید آورده است و طبعاً این شکاف در دانشگاه‌ها هم بروز می‌کند؛ ولی واقعیت این است که آن بخشی از دانشجویان بسیجی که برای سرکوب دانشجویان بر اساس دستورات سازمانی عمل می‌کنند به هیچ وجه وجهه دانشجویی ندارند که بتوان مقابل با آنها را یک شکاف دانست بلکه در واقع آنها با همین مأموریت در دانشگاه‌ها با برخورداری از سهمیه‌های آنچنانی حضور دارند.

وبلاگ نویسان ایرانی برنده یک جایزه عمده مطبوعاتی شدند

وبلاگ نویسان ایرانی، روز جمعه بخاطر تلاشهایشان برای پوشش خبری وقایع انتخابات ریاست جمهوری در ایران، برنده یک جایزه عمده مطبوعاتی شدند.

بگزارش خبرگزاری رویترز، روزنامه نگار ایرانی « دلبر توکلی » که بدنبال از دست دادن کارش از کشور گریخت، روز جمعه در استانبول، جایزه سال ۲۰۰۹ « محمد امین » را بنمایندهای از وبلاگ نویسان ایرانی برای تعهد، شجاعت و فداکاری آنها که تحت شرایط آشفته و فشار فوق العاده، انتخابات ریاست جمهوری در ایران را پوشش خبری دادند، دریافت کرد.

شرکت تامسون رویترز، از سال ۱۹۹۷ این جایزه را بیاد محمد امین، فیلمبردار سرشناس آفریقایی خبرگزاری رویترز که در یک هواپیماربابی کشته شد بطور سالانه به افرادی اعطا میکند که پشت صحنه ها کار میکنند.

نگرانی دبیرکل سازمان ملل از حوادث پس از انتخابات ریاست جمهوری در ایران

بی بی سی: دبیرکل سازمان ملل متحد نسبت به نحوه برخورد دولت ایران با اعتراضات پس از انتخابات ابراز نگرانی کرده است.

بان کی مون، دبیرکل سازمان ملل، در گزارشی پیرامون شرایط حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران، که به مجمع عمومی این سازمان تسلیم کرده، گفته است که گزارش های حاکی از "کاربرد نامتعارف خشونت، بازداشت های خودسرانه و احتمال شکنجه در جریان سرکوب اعتراضات پس از انتخابات ریاست جمهوری ایران او را به شدت مضطرب کرده است."

در این خبر که در پایگاه اطلاع رسانی دبیرکل سازمان ملل انتشار یافته آمده است که آقای بان از دولت و مخالفان در ایران درخواست کرده است تا اختلافات خود را از طریق گفتگو و با توسل به مجاری قانونمند و مسالمت آمیز حل و فصل کنند. دبیرکل سازمان ملل در همین گزارش گفته است که "منظره های انتخاباتی و شرکت گسترده مردم در رای گیری انتخابات ریاست جمهوری در روز 12 ژوئن (22 خرداد) و تظاهرات آرام پس از انتخابات نشاندهنده های مثبتی از شادابی و سرزندگی در حیات مدنی و سیاسی" در ایران بود.

در مقابل، وی با اشاره به چگونگی مقابله با تظاهرکنندگان می نویسد "نحوه برخورد مقامات دولتی با اعتراضاتی که در پی انتخابات بروز کرد باعث بروز نگرانی جدی در مورد رعایت حق آزادی بیان، گردهمایی و تشکیل اجتماعات شده است." آقای بان در گزارش خود همچنین به "کاربرد خشونت نیروهای انتظامی در اجرای ماموریت حفظ نظم در جریان تظاهرات و چگونگی رفتار با بازداشت شدگان و همچنین برخورد قضایی با آنان" اشاره کرده و ناخرسندی شدید جامعه بین المللی را در این مورد ابراز داشته است.

ه گفته بان کی مون، "در پی اعلام پیروزی محمود احمدی نژاد در انتخابات ریاست جمهوری، دهها هزار تن از طرفداران سایر نامزدهای انتخاباتی برای چند روز در خیابان ها اجتماع کردند و در مخالفت با نتیجه اعلام شده دست به اعتراض زدند و تلویزیون ملی ایران گزارش کشته شدن هفت نفر پس از بروز خشونت در جریان تظاهرات را منتشر کرد."

گزارش دبیرکل سازمان ملل در عین حال تاکید می کند که "آمار دقیقی در مورد شمار تلفات این گردهمایی های اعتراضی در دست نیست اما گزارش های متعدد رسانه ای از کشته شدن دست کم بیست نفر و زخمی شدن شمار بسیار بیشتری از تظاهرکنندگان انتشار یافته است."

آقای بان یادآور می شود که ناوی پبلی، کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل، در راس جمع کثیری از کارشناسان حقوق بشر سازمان ملل نگرانی شدید خود را نسبت به خشونت بیش از اندازه ماموران دولتی علیه تظاهرکنندگان، بازداشت های خودسرانه و کشتار آنان، به خصوص به دست اعضای شبه نظامیان بسیج ابراز داشته است.

در گزارش دبیرکل سازمان ملل آمده است که با گسترش اعتراضات، مقامات دولت جمهوری اسلامی به محدود کردن فعالیت های رسانه های همگانی روی آوردند و در این راستا، به مسدود کردن سایت های اینترنتی، منع حضور خبرنگاران در اعتراضات بدون مجوز دولتی و اعمال محدودیت های جدید در مورد صدور اجازه به خبرنگاران برای خروج از محل کار خود و تهیه گزارش وقایع مبادرت ورزیدند.

دبیرکل سازمان ملل می افزاید که "مقامات ایرانی همچنین در صدد برآمدند تا کاربرد شبکه های ارتباطی اجتماعی و سایر وبسایت هایی را که در سطح بین المللی به انتشار اطلاعات نوشتاری و تصویری در مورد اعتراضات می پرداختند مختل و مسدود کنند." بان کی مون در گزارش خود به خصوص به ماجرای قتل ندا آقا سلطان به عنوان نمونه ای شناخته شده از کاربرد خشونت علیه تظاهرکنندگان اشاره کرده و می نویسد "این زن جوان در جریان تظاهراتی در تهران هدف اصابت گلوله قرار گرفت و این ماجرا به خاطر انتشار تصاویر آن از طریق اینترنت، توجه گسترده جامعه جهانی را به خود جلب کرد."

در گزارش دبیرکل سازمان ملل متحد، موارد دیگری از آنچه که نقض حقوق بشر در جمهوری اسلامی خوانده شده نیز مورد بررسی قرار گرفته که از آن جمله اعدام نوجوانان در ایران است. وی در این مورد می نویسد "مجازات اعدام برای کسانی که زیر سن هجده سالگی مرتکب جرم شده اند هم با مفاد معاهده بین المللی حقوق مدنی و سیاسی و هم با کنوانسیون حقوق کودکان مغایرت دارد در حالیکه جمهوری اسلامی ایران هر دو سند را امضا کرده و پذیرفته است."

دبیرکل سازمان ملل یادآور می شود که براساس گزارش عفو بین الملل، در سال 2008، مقامات جمهوری اسلامی هشت نوجوان را اعدام کردند و در سال 2009 هم تا ماه سپتامبر، سه نوجوان دیگر را به چوبه دار سپرده اند. بان کی مون می افزاید که به گفته گروه های بین المللی مدافع حقوق بشر، دولت ایران بین سال های 1990 تا 2009، چهل و یک نوجوان را اعدام کرد که معادل نیمی از تمامی موارد اعدام نوجوانان در کل جهان محسوب می شود.

آقای بان در این گزارش به اعدام بهنود شجاعی در روز 11 اکتبر سال جاری هم اشاره می کند و می نویسد که این شخص در سن هفده سالگی در جریان یک نزاع خیابانی فرد دیگری را کشته بود و به همین اتهام نیز اعدام شد. اعدام بهنود شجاعی انتقاد و اعتراضات گسترده مدافعان حقوق بشر و حقوق کودکان را در سطح بین المللی در پی داشته است.

سپاه پاسداران در میدان های نفت و گاز ایران

در حالی که مشارکت معتبر ترین کمپانی های اروپایی و ژاپنی در طرح های نفت و گاز ایران به پایین ترین سطح در سی سال گذشته رسیده است، نهاد های وابسته به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، به ویژه قرار گاه سازندگی خاتم الانبیا، حضور خود را در این طرح ها افزایش میدهند.

تغییر نظام حقوقی

سردار رستم قاسمی، که اوایل مهر ماه سال جاری به ریاست قرار گاه سازندگی خاتم الانبیا وابسته به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منصوب شد، در نقش یکی از بازیگران فعال در عرصه اقتصادی ایران، به حضور هر چه بیشتر نهاد زیر ریاست خود در طرح های نفت و گاز ایران علاقه نشان میدهد. او در نشست های کارشناسی مربوط به مسایل انرژی فعالانه شرکت میکند و به ستایش از نقش قرار گاه خاتم الانبیا به عنوان مجری بزرگ ترین پروژه های کشور می پردازد.

در دومین همایش نظام حقوقی و قرار داد های نفت، که سه شنبه چهاردهم مهر ماه در تهران برگزار شد، سردار قاسمی به انتقاد از نظام حقوقی حاکم بر قرار داد های نفتی ایران پرداخت و گفت: «در زمینه قوانین و مقررات و نظام حقوقی، کشور با مشکلات اساسی روبه رو است و اگرچه برای رفع این مشکلات فعالیت های بسیاری صورت گرفته است، اما هنوز نتوانسته ایم به وضعیت مطلوب دست یابیم.»

سخن سردار قاسمی چنین تعبیر شده که سپاه پاسداران نظام کنونی حقوقی حاکم بر بهره برداری از منافع نفت و گاز ایران را، که مبتنی بر قرار داد ها «بای بک» یا بیع متقابل است، دست و پا گیر میداند و بیش از پیش به قرار داد های معروف به «مشارکت در تولید» علاقه نشان میدهد. در «بیع متقابل»، که در جمهوری اسلامی به دلیل مخالفت قانون اساسی با اعطای امتیاز، تنها قالب حاکم بر قرار داد های نفت و گاز است، شرکت طرف قرارداد تنها به عنوان کارگزار مسئولیت یک پروژه را بر عهده میگیرد و پس از راه اندازی آن، بخشی از تولید را به عنوان حق الزحمه برداشت میکند. تجربه نشان داده که «بیع متقابل» برای شرکت های بین المللی چندان جذاب نیست و برای صنعت نفت و گاز ایران نیز سودی در بر ندارد. در قرار داد های «مشارکت در تولید»، شرکت طرف قرار داد نقش مهم تری در کاوش و بهره برداری و نگهداری منابع نفتی بر عهده میگیرد و، مهم تر از همه، ذخایر زیر کنترلش را در بیلان خود ثبت میکند و به این ترتیب ارزش سهامش در بورس بالا میرود. با این نوع قرارداد طبعاً جنب سرمایه خارجی برای صنایع نفت و گاز آسان تر میشود.

طی دو دهه گذشته، قرار داد های بیع متقابل بار ها و بار ها از سوی محافل کارشناسی کشور به عنوان یکی از موانع عمده جذب سرمایه های خارجی مورد انتقاد قرار گرفته، ولی همواره با این پاسخ روبرو شده که جمهوری اسلامی با اعطای امتیاز به بیگانگان مخالف است و حاضر نیست، با نقض قانون اساسی، منابع ملی اش را به تاراج بسپارد.

در شرایط کنونی که شرکت های بزرگ بین المللی، به دلیل تنش های حاکم بر روابط تهران با جامعه بین المللی، به جمهوری اسلامی پشت کرده اند، چنین پیدا است که سپاه پاسداران با قدرت روز افزون خود در عرصه اقتصادی از جمله میدان های نفت و گاز، بیش از پیش خواستار تغییر در قرار داد های حاکم بر بهره برداری از این میدان ها است و «مشارکت در تولید» را مطالبه میکند.

اگر در گذشته درخواست شرکت های نفتی بین المللی و تاکید محافل کارشناسی داخلی درباره ضرورت تغییر در قوانین نفت و گاز ایران با پاسخ منفی مسئولان ارشد جمهوری اسلامی روبرو میشد، به نظر میرسد که امروز طرح همان درخواست از سوی سپاه پاسداران و به ویژه قرار داد خاتم الانبیا می تواند با نظر مساعد تصمیم گیران دولت نهم روبرو شود.

سایت «ادیا»، وابسته به موسسه «گفتمان انرژی مسلمانان»، که در انتشار گزارش های کارشناسی در حوزه انرژی تخصص دارد، از در پیش بودن موج تغییر در نظام حقوقی قرار داد های نفت و گاز ایران خبر میدهد و میگوید که قرار داد گاه سازندگی خاتم الانبیا وابسته به سپاه پاسداران می تواند در برخورداری از این تغییر بزرگ پیشتاز باشد.

فرماندهی سپاه

در گزارشی که سه شنبه بیست و یکم مهر ماه انتشار یافت، «ادیا» می نویسد که «زمزمه تغییر نظام حقوقی قرار داد های نفتی دیگر از جلسات در بسته نفت به بیرون درز کرده و میرود که به موجی بدل شود». «ادیا» از طرحی سخن میگوید که به وزیر نفت ارائه شده و «در آن قالبهای مرسوم بای بک به سمت مشارکت در تولید سوق میابد». به گفته همان منبع «فعلاً این پیشنهاد روی میز میر کازمی وزیر نفت جمهوری اسلامی است تا کی تصمیم به اجرایی شدن آن بگیرد.

اما اکثر مدیران نفتی این روزها میگویند نسل جدیدی از قرار داد های نفتی در راه است که قرار داد های رونقی دوباره به صنعت نفت و گاز بیاورد.» اگر حضور نهاد های وابسته به سپاه پاسداران جمهوری اسلامی در میدان های نفت و گاز ایران بر قرار داد های موسوم به «مشارکت در تولید» متکی شود، ذخایر زیر کنترل این نهاد ها در بیلان آنها منعکس شده و وزنه اقتصادی آنها به گونه ای نجومی اوج خواهد گرفت.

آیا تغییر نظام حقوقی حاکم بر بهره برداری از نفت و گاز ایران از بیع متقابل به مشارکت در تولید، راه را برای ورود شرکت های بین المللی به بخش انرژی ایران باز خواهد کرد؟

بعید به نظر میرسد که این تغییر بتواند شرکت های بزرگ اروپایی و ژاپنی را به ایران بازگرداند، به این دلیل ساده که عدم حضور این شرکت ها در میدان های نفت و گاز کشور بیش از آنکه از نظام حقوقی حاکم بر این میدان ها سرچشمه گرفته باشد، ناشی از تنش های موجود در روابط تهران با جامعه بین المللی است. تغییر شکل نظام حقوقی زمانی می تواند موثر باشد که این تنش ها از میان برود.

زمزمه هایی که هم اکنون در مورد تغییر نظام حقوقی حاکم بر بهره برداری از منابع نفت و گاز ایران شنیده میشود، اگر واقعیت یابد، تنها می تواند دست سپاه پاسداران و به ویژه قرار داد سازندگی خاتم الانبیا را برای چنگ انداختن بر این منابع باز تر کند.

در میان بیش از دویست پروژه ای که اجرای آنها طی بیست و یکسال گذشته در درون و خارج از کشور از جمله عراق و سوریه به قرار داد گاه سازندگی خاتم الانبیا سپرده شده، شمار زیادی طرح در عرصه های نفت و گاز دیده میشود، از اجرای فاز های ۱۵ و ۱۶ پارس جنوبی گرفته تا ایجاد خط انتقال گاز از عسلویه به ایرانشهر. افزایش انزوای ایران و خود داری شرکت های معتبر بین المللی از مشارکت در طرح های انرژی جمهوری اسلامی، زمینه بسیار مساعدی را برای حضور هر چه بیشتر قرارگاه در این طرح ها فراهم آورده است.

سایت «ادیا» می نویسد که همزمان با انتشار گزارش های مربوط به امکان تغییر در قرار داد های نفتی ایران، تملک شرکت های گوناگون پیمانکاری در صنایع مختلف توسط شرکت های وابسته به سپاه در جریان است و پیش بینی میشود که چند میدان نفتی، در پی تغییر قالب حقوقی قرار داد ها، در اختیار قرار داد خاتم الانبیا قرار خواهد گرفت.

استراتژی این قرارگاه در عرصه های گوناگون تولیدی و بازرگانی از جمله طرح های نفت و گاز از متولیان رسمی وزارت خانه های اقتصادی و فنی کشور الهام نمی گیرد و مستقیماً از سوی سپاه تعیین میشود. چندی پیش محمد رضا پور ضیایی، معاون صنعت و معدن قرار داد خاتم الانبیا آشکارا گفت: «سیاستگذاری حضور ما در طرح ها از طرف فرماندهی کل سپاه تعیین میشود و آنها هستند که تشخیص میدهند آیا به حضور ما نیاز هست یا نه».

افول صنعت نفت ایران

در این که تکنولوژی و سرمایه سپاه پاسداران بتواند، در میدان های نفتی و گازی ایران، جای خالی غول های نفتی بین المللی را پر کند، جای چون و چرای فراوان وجود دارد. وضعیت کنونی صنعت نفت و گاز ایران، که برای کشور جنبه حیاتی دارد، از افول آشکار آن خبر میدهد.

در گزارشی زیر عنوان «چشم انداز اقتصادی خاور میانه و آسیای مرکزی»، که در ماه اکتبر انتشار یافته، صندوق بین المللی پول پیش بینی میکند که ایران در سال جاری میلادی نقش خود را به عنوان دومین کشور صادر کننده عضو اوپک به امارات متحده عربی میسپارد و خود، به مقام سوم رانده میشود.

به ارزیابی صندوق بین المللی پول، صادرات نفت خام از سوی ایران که در فاصله سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۴ میلادی دو میلیون و سیصد هزار بشکه در روز بود، در فاصله سال های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۷ به دو میلیون و پانصد هزار بشکه در روز رسید، پیش از آنکه در سال ۲۰۰۸ بار دیگر به دو میلیون و چهار صد هزار بشکه در روز باز گردد.

این حجم از صادرات البته نسبت به ذخایر عظیم نفتی ایران بسیار ناچیز است، با این همه به این کشور اجازه میداد با فاصله زیاد، حدود پنج میلیون بشکه در روز، بعد از عربستان سعودی در جمع اعضای باشگاه اوپک در مقام دوم قرار بگیرد.

اگر آمار انتشار یافته از سوی صندوق بین المللی پول را ملاک قرار دهیم، ایران در سال جاری میلادی برای نخستین بار مقام دومین صادر کننده درون اوپک را از دست میدهد و این جایگاه را به امارات عربی متحده می سپارد. صندوق بین المللی پول میگوید که صادرات نفت خام ایران در سال ۲۰۰۹ به دو میلیون و دویست هزار بشکه در روز کاهش می یابد و در سال آینده میلادی نیز در همین سطح در جا میزند.

در عوض امارات عربی متحده در سال ۲۰۰۹ صد هزار بشکه در روز و در سال ۲۰۱۰، ۲۰۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ایران نفت صادر میکند و بدین سان دومین کشور صادر کننده اوپک میشود. نکته مهم آنکه عراق نیز به تدریج صدور نفت خود را افزایش میدهد و در سال ۲۰۱۰، با فاصله بسیار کم پشت سر ایران قرار میگیرد. دیگر کشور های عضو اوپک همچون ونزویلا، نیجریه و کویت نیز در عرصه صدور نفت در آینده نه چندان دور خواهند توانست ایران را پشت سر بگذارند.

دو عامل عمده بر توان صادراتی ایران در عرصه نفت سنگینی میکنند. عامل نخست کمبود شدید سرمایه گذاری در صنایع نفت طی سی سال گذشته است که در چند سال اخیر، به دلیل اوجگیری تنش در روابط بین المللی جمهوری اسلامی، بیشتر هم شده است. عامل دوم افزایش شدید مصرف نفت در ایران است. طی ده سال گذشته، مصرف این کالا در ایران حدود ششصد هزار بشکه در روز افزایش یافته و چون تولید نفت عملا در جا زده، توان صادراتی کشور طبعاً کمتر شده است.

«تهاجمی» شدن سیاست ایران در امور خزر

به دنبال آخرین اجلاس سران کشورهای ساحلی خزر در قزاقستان که بدون مشارکت ایران برگزار شد، تغییراتی اساسی در دیپلماسی ایران پیرامون مسائل خزر بوجود آمد. مهمترین آن تاسیس "فرماندهی دریابانی خزر" در ستاد کل نیروهای مسلح است.

وزارت امور خارجه ایران همایشی به منظور بررسی وضعیت حقوقی دریای خزر در رشت برگزار کرد. مجلس ایران نیز توافق کرد "گروه کار ویژه دریای خزر" در کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس تشکیل دهد. کارشناسان گفته اند، ایران با این اقدامات قصد دارد، فرصت های از دست داده در خزر را جبران کند و سیاست فعال تری را در این عرصه در پیش گیرد.

وزیر امور خارجه ایران حقیقت را بیان کرد

بحث بر سر مالکیت چاه های نفت و گاز، احداث خط لوله، آلودگی محیط زیست، انقراض نسل ماهیان خاویاری و قاچاق خاویار، از جمله مسائلی هستند که کارشناسان حل آنها را بدون مشخص شدن مرزهای آبی و تعیین رژیم حقوقی دریای خزر در بخش جنوبی این دریا بین ایران، آذربایجان و ترکمنستان امکان پذیر نمی دانند.

به نظر حالمراد سویونوف، نماینده سابق مجلس ترکمنستان و کارشناس امور مسائل خزر، لاینحل ماندن رژیم حقوقی از عدم یکپارچگی سیاست ایران در خزر نیز ناشی می شود. وی در گفت و گو با بخش فارسی دویچه وله می گوید: «منوچهر متکی، وزیر امور خارجه ایران، خود تأیید می کند که سهم واقعی ایران بیشتر از ۱۱ و سه درصد نیست. بنابراین وی به عنوان رئیس مهمترین ارگان دولتی ایران که به مسائل امور خزر بیشتر از دیگران واقف است، این مسئله را تأیید می کند».

سویونوف در ادامه اشاره می کند که متکی به ضرر دولت خود حرفی نخواهد زد. لازم به یادآوری است که منوچهر متکی، پیش از این درباره سهم ایران از دریای خزر عنوان کرده بود که «بهره برداری ایران از دریای خزر هرگز حتی پیش از پیروزی انقلاب اسلامی از یازده و سه درصد فراتر نرفته است.» این نظر متکی از سوی وزارت امور خارجه ایران "اصلاح" شد، ولی کارشناسان کشورهای ساحلی آن را مستند می دانند.

جبران فرصت های از دست رفته

جمهوری اسلامی در سال های اخیر سیاست غیر فعالی را در امور دریای خزر اتخاذ کرده بود. ادامه این روند به آن انجامید که ایران در میان کشورهای ساحلی منزوی شود. حال سیاست ایران در امور خزر "پرننگ" شده و می خواهد فرصت های از دست رفته را جبران کند. به نظر سویونوف، جمهوری اسلامی اکنون حتی "سیاست تهاجمی" را در پیش گرفته است.

این کارشناس به اظهارات مقامات ایرانی اشاره می کند که ترکمنستان را تهدید کرده اند تا از دریای خزر گاز نفروشد. پیش از این، سید رضا کسائی زاده، مدیر عامل شرکت ملی صادرات گاز ایران، در مصاحبه با خبرگزاری مهر اعلام کرد: «ایران به ترکمنستان اجازه صدور گاز از دریای خزر به اروپا را نخواهد داد».

ستاد کل نیروهای مسلح ایران و مسائل خزر

در کنار فعال شدن دیپلماسی ایران در امور خزر، ستاد کل نیروهای مسلح ایران نیز دست به اقدامات جدیدی زده است. سردار اسماعیل احمدی مقدم، فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی، خبر داد که در ستاد کل نیروهای مسلح، فرماندهی دریابانی شمال ویژه دریای خزر به تصویب رسیده و تا پایان امسال مستقر خواهد شد. وی درباره وظایف آن گفته است: «فرماندهی دریابانی یک فرماندهی یکپارچه برای کل دریای خزر، البته با حفظ ساختارهای استانی در سه استان ساحلی شمال کشور مستقر می شود.»

به نظر حالمراد سویونوف، نماینده سابق مجلس ترکمنستان و کارشناس امور دریای خزر، اقدام ایران برای ترکمنستان که از لحاظ نظامی ضعیف است و با ایران بیش از ۱۳۰۰ کیلومتر مرز آبی و زمینی دارد، تهدیدی جدی قلمداد می شود و سبب خواهد شد که ترکمنستان برای مقابله با تهدیدات ایران، از کشورهای دیگر کمک بگیرد.

حضور پرننگ مجلس ایران در مسائل خزر

مجلس شورای اسلامی در دوره های مختلف، در امور دریای خزر نقش ضعیفی را بر عهده داشت. فقط در دوره ششم، مجلس ایران تلاش کرد در خصوص مسائل خزر تأثیرگذار باشد و حتی برای نخستین بار در صحن مجلس، ویکتور کالیوزونی، نماینده ویژه وقت روسیه در امور خزر، سخنرانی کرد و مسائل مربوط به خزر به مجلس ایران کشیده شد.

با توجه به وضعیت کنونی، مجلس ایران تلاش دارد، درباره مشکلات مربوط به خزر دیگر فقط نقش نظارتی نداشته باشد. در همایش رشت نیز برای نخستین بار ارگان های دولتی از جمله مجلس، سازمان های محط زیست، جغرافیا، بنادر و کشتیرانی، و وزارتخانه های کشور و خارجه مشارکت فعالی داشتند. ولی در این همایش موافقت شد که در مجلس ایران "گروه کار ویژه خزر" تشکیل شود.

کارشناسان امور خزر، از جمله سویونوف، معتقدند که سیاست های ایران در امور دریای خزر کمی به کاهش مشکلات آن نخواهد کرد، آنها دلیل می آورند که این سیاست به همراه تاسیس "فرماندهی دریابانی خزر" در ستاد کل نیروهای مسلح بوده و این اقدام ایران، تردید کشورهای ساحلی را به سیاست های جمهوری اسلامی بیشتر خواهد کرد.